

Czwartek, 27 listopada 2014 r.

P8_TA(2014)0072

Niedożywienie dzieci w krajach rozwijających się**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 27 listopada 2014 r. w sprawie niedożywienia i niewłaściwego żywienia dzieci w krajach rozwijających się (2014/2853(RSP))**

(2016/C 289/12)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r., a zwłaszcza jej art. 25, w którym uznaje się prawo do wyżywienia za część prawa do odpowiedniego poziomu życia,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, a zwłaszcza jego art. 11, w którym uznaje się „prawo (...) do odpowiedniego poziomu życia (...), włączając w to wyżywienie”, jak również „podstawowe prawo (...) do wolności od głodu”,
- uwzględniając przyjęty w 2008 r. Protokół fakultatywny do Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych czyniący z prawa do wyżywienia prawo, które można egzekwować na szczeblu międzynarodowym,
- uwzględniając Konwencję o prawach dziecka ONZ, w szczególności jej art. 24 ust. 2 lit. c) i art. 27 ust. 3,
- uwzględniając deklarację w sprawie światowego bezpieczeństwa żywnościowego przyjętą na światowym szczycie żywnościowym zwołanym przez Organizację ds. Wyżywienia i Rolnictwa ONZ (FAO) w Rzymie w 1996 r.,
- uwzględniając wytyczne dotyczące prawa do wyżywienia przyjęte przez FAO w 2004 r., które wskazują państwom, jak realizować zobowiązania dotyczące prawa do wyżywienia,
- uwzględniając milenijne cele rozwoju, w szczególności cel 1 (zlikwidowanie skrajnego ubóstwa i głodu do 2015 r.) oraz cel 4 (ograniczenie umieralności dzieci),
- uwzględniając Konwencję o wsparciu żywnościowym przyjętą w 2012 r.,
- uwzględniając ogólne sprawozdanie i sprawozdanie podsumowujące zawarte w dokonanej pod auspicjami ONZ międzynarodowej ocenie wpływu nauk i technologii rolniczych na rozwój, opublikowane w 2009 r.⁽¹⁾,
- uwzględniając raport Funduszu Narodów Zjednoczonych na rzecz Dzieci (UNICEF) w sprawie niedożywienia dzieci na świecie w 2009 r.,
- uwzględniając sprawozdanie pt. „Agroekologia a prawo do pożywienia” sporządzone przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. prawa do pożywienia, które zostało zaprezentowane na 16. sesji Rady Praw Człowieka ONZ w dniu 8 marca 2011 r.,
- uwzględniając wystawę Expo 2015 w Mediolanie, poświęconą tematowi „Wyżywić planetę: energia do życia”,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 31 marca 2010 r. zatytułowany „Pomoc humanitarna w zakresie żywności” (COM(2010)0126),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 31 marca 2010 r. zatytułowany „Unijne zasady ramowe dotyczące wsparcia krajów rozwijających się w zakresie wyzwań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym” (COM(2010)0127),

⁽¹⁾ <http://www.unep.org/dewa/Assessments/Ecosystems/IAASTD/tabid/105853/Default.aspx>

Czwartek, 27 listopada 2014 r.

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 października 2012 r. zatytułowany „Podejście UE do kwestii odporności: wyciąganie wniosków z kryzysu bezpieczeństwa żywnościowego” (COM(2012)0586),
  - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 12 marca 2013 r. zatytułowany: „Zwiększenie roli żywienia matek i dzieci w pomocy zewnętrznej: ramy polityki UE” (COM(2013)0141),
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 września 2011 r. w sprawie zasad ramowych Unii Europejskiej dotyczących wsparcia krajów rozwijających się w zakresie wyzwań związanych z bezpieczeństwem żywnościowym ⁽¹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie podejścia UE do kwestii odporności i działań zmniejszających ryzyko związane z klęskami żywiołowymi w krajach rozwijających się: wyciąganie wniosków z kryzysu bezpieczeństwa żywnościowego ⁽²⁾,
  - uwzględniając pytanie do komisji na temat niedożywienia dzieci w krajach rozwijających się (O-000083/2014 – B8-0041/2014),
  - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Rozwoju,
  - uwzględniając art. 128 ust. 5 i art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że blisko miliard osób wciąż cierpi głód, a co najmniej 225 mln dzieci na świecie poniżej piątego roku życia cierpi z powodu skrajnego i chronicznego niedożywienia, a także opóźnień w rozwoju spowodowanych chronicznym niedożywieniem dzieci i matek, i szacuje się, że co roku w krajach rozwijających się umiera 2,6 mln takich dzieci;
- B. mając na uwadze, że według wskaźników i map ukrytego głodu na świecie ⁽³⁾ około dwa miliardy ludzi na świecie – lub jedna na trzy osoby w krajach rozwijających się – cierpią na przewlekły niedobór niezbędnych witamin i minerałów (mikroskładników odżywczych), który to stan, znany jako „ukryty głód”, drastycznie zwiększa ich podatność na infekcje i zaburzenia rozwojowe oraz podatność potomstwa na wady wrodzone;
- C. mając na uwadze, że według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) niedożywienie jest zdecydowanie najpoważniejszą przyczyną umieralności dzieci i powoduje 35 % chorób u dzieci poniżej piątego roku życia;
- D. mając na uwadze, że prawie 20 mln dzieci nadal cierpi z powodu poważnego niedożywienia zarówno w kontekście sytuacji nadzwyczajnych, jak i poza takimi sytuacjami, oraz mając na uwadze, że tylko 10 % tych dzieci ma dostęp do leczenia;
- E. mając na uwadze, że stan odżywienia dzieci w wieku pięciu lat lub młodszych zależy w dużym stopniu od stanu odżywienia ich matek podczas ciąży i karmienia piersią;
- F. mając na uwadze, że niedożywienie jest również przyczyną zachorowalności i utraty wydajności oraz utrudnia rozwój społeczny i gospodarczy w krajach rozwijających się;
- G. mając na uwadze, że osoby, którym udaje się przeżyć pomimo niedożywienia, często do końca życia cierpią na deficyt możliwości fizycznych i intelektualnych, który ogranicza ich zdolność do nauki i wejścia na rynek pracy, co powoduje, że osoby takie z pokolenia na pokolenie są uwięzione w błędnym kole chorób i ubóstwa;

⁽¹⁾ Dz.U. C 56 E z 26.2.2013, s. 75.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0578.

⁽³⁾ Global Hidden Hunger Indices and Maps: An Advocacy Tool for Action.

Czwartek, 27 listopada 2014 r.

- H. mając na uwadze, że w związku z wpływem zmiany klimatu na produkcję rolną, a co za tym idzie – także na żywnienie, liczba niedożywionych dzieci najprawdopodobniej wzrośnie;
- I. mając na uwadze, że jedną z istotnych przyczyn głodu w krajach rozwijających się jest ogromna bieda na obszarach wiejskich i miejskich, spotęgowana przez migrację z obszarów wiejskich wynikającą z faktu, że wiele osób nie jest w stanie utrzymać się z pracy w małych gospodarstwach rolnych;
- J. mając na uwadze, że 25 lat po przyjęciu Konwencji o prawach dziecka niektóre państwa będące jej stroną nie zdołały stworzyć warunków pozwalających na zapewnienie dzieciom dostępu do odpowiedniej żywności;
- K. mając na uwadze, że na światowym szczycie dotyczącym żywności w 1996 r. rządy potwierdziły prawo do wyżywienia i zobowiązały się do zmniejszenia liczby osób głodnych i niedożywionych o połowę – z 840 do 420 mln – do 2015 r.; mając jednak na uwadze, że liczba osób głodnych i niedożywionych, zwłaszcza dzieci, w ostatnich latach wzrosła, głównie wskutek kryzysów żywnościowych z 2008 i 2011 r.;
- L. mając na uwadze, że różne międzynarodowe instrumenty prawne łączą prawo do wyżywienia z innymi prawami człowieka, a zwłaszcza z prawem do życia, utrzymania się, zdrowia, własności, edukacji i wody;
- M. mając na uwadze, że prawo do wyżywienia i dobrego żywienia dla wszystkich ma podstawowe znaczenie dla osiągnięcia milenijnych celów rozwoju (MCR); mając na uwadze, że żywnienie jest powiązane z większością, jeśli nie z wszystkimi MCR, które są z kolei ściśle powiązane wzajemnie;
- N. mając na uwadze, że organizacje międzynarodowe potwierdzają, iż produkcja żywności jest wystarczająca, aby żywić całą ludność świata, oraz że niedożywienie dzieci jest związane z brakiem bezpieczeństwa żywnościowego i ubóstwem w gospodarstwach domowych, wykluczeniem, niewłaściwą opieką i zwyczajami żywieniowymi, niezdrowym środowiskiem w gospodarstwach domowych i nieodpowiednimi usługami zdrowotnymi;
- O. mając na uwadze, że prawo do pożywienia oraz dobrego odżywiania ma zasadnicze znaczenie dla budowania odpornych rodzin i społeczności oraz umacniania ich zdolności do skracania długich okresów regeneracji po wystąpieniu sytuacji wyjątkowej, w kontekście charakteryzującym się zwiększeniem liczby i skali klęsk;
- P. mając na uwadze, że optymalny stan wyżywienia występuje wtedy, gdy dzieci mają dostęp do zróżnicowanej i bogatej w składniki odżywcze żywności po przystępnych cenach, do odpowiednich praktyk w zakresie opieki dla matek i dzieci oraz do odpowiednich usług zdrowotnych i zdrowego środowiska, w tym bezpiecznej wody, urządzeń sanitarnych i dobrych praktyk w zakresie higieny;
1. wskazuje, że przyczyny niedożywienia dzieci są liczne, zaś większość z nich – począwszy od niewydajnych struktur gospodarczych, nierównej dystrybucji zasobów lub ich niezrównoważonego wykorzystywania, złego zarządzania, zbytniego uzależnienia od poszczególnych upraw i praktykowania upraw monokulturowych, przez dyskryminację kobiet i dzieci, zły stan zdrowia spowodowany niewydolnymi systemami opieki zdrowotnej, po braki w edukacji, zwłaszcza matek – zależy od człowieka, a zatem można ich unikać;
  2. domaga się, aby władze publiczne zagwarantowały trzy wymiary prawa do wyżywienia i dobrego odżywiania: dostępność (oznaczającą możliwość wyżywienia się bezpośrednio z ziemi uprawnej czy dzięki innym zasobom naturalnym lub ustanowienie dobrze funkcjonujących systemów dystrybucji, przetwarzania i wprowadzania do obrotu); dostęp (oznaczający zagwarantowanie zarówno gospodarczego, jak i fizycznego dostępu do żywności); oraz adekwatność (oznaczającą, że żywność musi być bezpieczna i musi zaspokajać żywieniowe potrzeby każdego, z uwzględnieniem wieku, warunków życia, stanu zdrowia, zatrudnienia, płci, kultury i religii);

Czwartek, 27 listopada 2014 r.

3. podkreśla fakt, że z punktu widzenia cyklu życia okres, w którym zaspokojenie potrzeb pokarmowych dziecka jest najważniejsze, to pierwsze 1 000 dni życia, w tym okres ciąży, ponieważ dziecko w tym okresie ma zwiększone potrzeby żywieniowe, aby mogło podołać szybkiemu wzrostowi i rozwojowi, a także ponieważ jest ono bardziej podatne na infekcje i w pełni zależne od innych w zakresie odżywiania, opieki zdrowotnej i interakcji społecznych;

4. ponownie stwierdza, że rozwiązanie problemu niedożywienia dzieci i matek wymaga zintegrowanego podejścia i skoordynowanego działania w wielu sektorach mających wpływ na niedożywienie, takich jak sektor zdrowia, edukacji, rolnictwa, wody, dostępu do energii i urzędzeń sanitarnych, i równocześnie odpowiedzialnego zaangażowania wszystkich zainteresowanych stron, w związku z czym wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia spójnych, długoterminowych strategii rozwoju oraz podjęcia wysiłków na rzecz ograniczenia niedożywienia, również w kontekście sytuacji kryzysowych i interwencji humanitarnych;

5. wzywa UE do zwiększenia – w ramach unijnych programów pomocy rozwojowej – wsparcia dla zrównoważonej drobnej i średniej produkcji rolnej oraz rolnictwa chłopskiego, nastawionych głównie na zaspokojenie lokalnego zapotrzebowania, oraz do inwestowania w plany krajowe, które należy wdrażać na szczeblu lokalnym we współpracy z rolnikami i ich przedstawicielami, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego;

6. wyraża uznanie dla postępów dokonanych w ostatnich latach w zakresie zwalczania niedożywienia dzieci, o czym świadczą wskaźniki postępu w osiągnięciu milenijnego celu rozwoju 1; uważa jednak, że liczba dzieci umierających lub cierpiących z powodu niedożywienia pozostaje nieakceptowalnie wysoka, co przyczynia się do utrzymywania błędnego koła ubóstwa i głodu;

7. podkreśla zatem, że zwalczanie niedożywienia dzieci i zapewnianie powszechnego dostępu do odpowiedniego pożywienia powinno pozostać jednym z najważniejszych założeń programu na okres po 2015 r. w ramach celu likwidacji głodu, ze szczególnym apelem o likwidację do końca 2030 r. wszelkich form niedożywienia i realizację do 2025 r. uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym celów dotyczących zmniejszenia poziomów niedowagi i zahamowania wzrostu u dzieci poniżej piątego roku życia;

8. jest zdania, że ograniczenie środków na rolnictwo w ramach 10. Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) w porównaniu z 9. EFR było błędem; apeluje zatem do Rady o zastanowienie się nad tym i podjęcie działań naprawczych z myślą o 11. EFR;

9. podkreśla znaczenie woli politycznej w przeciwdziałaniu niedożywieniu; z zadowoleniem przyjmuje plan działania na rzecz poprawy stanu wyżywienia (SUN), opracowany przez Stały Komitet ONZ ds. Żywności, aby przyspieszyć postępy w zakresie żywienia, zwłaszcza w krajach będących w najtrudniejszej sytuacji, z udziałem różnych zainteresowanych stron, w tym agencji ONZ posiadających mandat w zakresie żywienia; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia w życie zasad przedstawionych w tym planie działania; apeluje do Komisji o rozwijanie i ustrukturyzowanie uczestnictwa w inicjatywie SUN organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji w terenie, mających bezpośredni kontakt z drobnymi producentami i ich rodzinami;

10. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do zainwestowania 3,5 mld EUR w latach 2014–2020 w cel poprawy odżywiania w niektórych najbiedniejszych państwach na świecie i wzywa Komisję, aby zwiększyła swoje zobowiązania w zakresie specjalnych interwencji na rzecz odżywiania, tak aby zrealizować swój cel polegający na zmniejszeniu o 7 mln, do roku 2025, liczby dzieci poniżej piątego roku życia cierpiących na zahamowanie wzrostu;

11. podkreśla, że kobiety odgrywają kluczową rolę w żywieniu dzieci i bezpieczeństwie żywnościowym, ponieważ karmią piersią, produkują, kupują, przygotowują i rozdają posiłki rodzinne, opiekują się dziećmi i chorymi oraz zapewniają odpowiednią higienę; zwraca uwagę, że choć 60 % przypadków chronicznego głodu wykrywa się u kobiet i dziewcząt, to właśnie kobiety wytwarzają 60–80 % żywności w krajach rozwijających się;

Czwartek, 27 listopada 2014 r.

12. podkreśla fakt, że kobiety, mimo iż są odpowiedzialne za około 80 % upraw w Afryce, oficjalnie posiadają jedynie 2 % gruntów; ponadto podkreśla, że z danych dotyczących ostatnich programów realizowanych w Indiach, Kenii, Hondurasie, Ghanie, Nikaragui i Nepalu wynika, iż w gospodarstwach domowych prowadzonych przez kobiety występuje większe bezpieczeństwo żywnościowe, lepsza opieka zdrowotna i większe ukierunkowanie na kształcenie niż w gospodarstwach domowych prowadzonych przez mężczyzn;

13. podkreśla, że istnieje ścisły związek między poziomem wykształcenia kobiety a zwyczajami żywieniowymi jej rodziny; apeluje zatem o usunięcie przeszkód – związanych z nierównościami na tle płci – w alfabetyzacji i kształceniu, aby zwiększyć dostęp kobiet do edukacji;

14. apeluje tym samym o uwzględnienie wymiaru płci i promowanie upodmiotowienia kobiet we wszystkich strategiach politycznych mających na celu zwalczanie niedożywienia dzieci;

15. podkreśla, że niedożywienie kobiet w ciąży ma destruktywny wpływ na noworodki i może nieodwracalnie zahamować przyszły rozwój dziecka; w związku z tym wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na ochronę zdrowia i praw kobiet oraz do uznania szkoleń na temat odżywiania się za integralną część programów edukacyjnych i programów nauczania dla dziewcząt;

16. podkreśla znaczenie umiejętności czytania i pisania jako potężnego narzędzia zwalczającego ubóstwo i wspierającego rozwój gospodarczy; podkreśla zatem znaczenie wspierania edukacji dziewcząt, ponieważ inwestowanie w dziewczęta poprawia szanse na zdrowsze i bardziej produktywnie życie dla nich samych i ich przyszłych dzieci;

17. podkreśla, że zjawisko niedożywienia dzieci występuje głównie w krajach rozwijających się, lecz nie tylko wśród ludności wiejskiej, ale również na obszarach miejskich; jest zatem zdania, że jednym z kluczowych sposobów eliminacji głodu dzieci jest polityka rolna i reformy mające na celu umożliwienie drobnym rolnikom produkowania w sposób skuteczniejszy i bardziej zrównoważony, aby zapewnić wystarczającą ilość pożywienia dla nich samych oraz ich rodzin;

18. podkreśla, że nierozwiązanie w odpowiednim czasie problemu niedożywienia dzieci, zarówno dzięki współpracy na rzecz rozwoju, jak i w ramach interwencji humanitarnych, może zagrozić wszystkim wymiarom rozwoju ludzkiego, osłabić krajowe programy edukacyjne, obciążyć krajowe wydatki na zdrowie i spowolnić rozwój społeczno-gospodarczy krajów rozwijających się, powodując w nich straty gospodarcze, które oszacowano na 2 do 8 % PKB tych krajów;

19. przypomina, że niedobory mikroskładników odżywczych, które wywołują około 7 % globalnego obciążenia chorobami, mają poważne konsekwencje dla rozwoju fizycznego i poznawczego niemowląt i małych dzieci; podkreśla fakt, że w 20 krajach o najwyższych wskaźnikach ukrytego głodu (18 z nich znajduje się w Afryce Subsaharyjskiej, a dwa – Indie i Afganistan – leżą w Azji) zahamowanie wzrostu, anemia wynikająca z niedoboru żelaza oraz niedobór witaminy A występują u zdecydowanej większości dzieci w wieku przedszkolnym;

20. zwraca uwagę, że niedożywienie dzieci nie wynika jedynie z niedoboru pożywienia i braku infrastruktury, ale również z problemów z dystrybucją żywności i nieodpowiednim dostępem do niej oraz z braku siły nabywczej, szczególnie w kontekście wysokich cen żywności, dodatkowo zwiększonych spekulacjami na rynkach towarowych; zauważa, że brak siły nabywczej dotyka przede wszystkim mieszkańców miast, którzy nie mają możliwości wytwarzania własnej żywności; w związku z tym uważa, że ważna jest ochrona drobnych rolników i tradycyjnych metod upraw;

21. apeluje do Komisji o nawiązanie współpracy z państwami uczestniczącymi w Expo 2015 w celu uruchomienia w oparciu o temat „Wyżywić planetę: energia do życia” wspólnej inicjatywy, która spowodowałaby podjęcie zobowiązań i określenie wiążących celów w dziedzinie zwalczania głodu i niedożywienia, a także opracowanie zróżnicowanych strategii mających zastosowanie od rolnictwa po współpracę;

Czwartek, 27 listopada 2014 r.

22. uznaje, że poprawa poziomu żywienia dzieci i matek oraz ogólnie bezpieczeństwo żywnościowe będą wymagać skutecznych i skoordynowanych działań w zakresie wielu strategii i sektorów, co obejmuje: skuteczny i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, strategie dotyczące użytkowania gruntów i wody, odpowiednie usługi zdrowotne, bezpieczną wodę i usługi sanitarne, odpowiednie praktyki w zakresie opieki dla matek i dzieci, ochronę środowiska morskiego i innych ekosystemów oraz różnorodności biologicznej, problem wylesiania i łagodzenie zmian klimatu, ograniczenie ryzyka klęsk żywiołowych i gotowość na ich wystąpienie, zrównoważoną produkcję i konsumpcję, zrównoważony i pewny dostęp do energii, handel, rybołówstwo, włączenie społeczne i godne zatrudnienie;
23. wzywa Komisję i państwa członkowskie do włączenia żywienia, bezpieczeństwa żywnościowego i zrównoważonego rolnictwa do wszystkich strategii rozwoju z myślą o ochronie i promowaniu żywienia i zapewnieniu całościowego podejścia na wszystkich poziomach, od lokalnego po globalny; zwraca się odpowiednio do Rady i Komisji o nadanie pierwszeństwa żywności jako kluczowemu celowi rozwoju w instrumentach współpracy rozwojowej, zwłaszcza w 11. EFR i w nowym Instrumencie Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju;
24. podkreśla, że aby zyskać na skuteczności, programy rozwojowe i programy działania w sytuacjach nadzwyczajnych muszą być ze sobą ściśle powiązane, aby uprzedzać kryzysy żywnościowe i zapobiegać im, wspierać ograniczanie szkód i ułatwić powrót do normalnej sytuacji;
25. wzywa rządy państw rozwijających się do zapewnienia warunków sprzyjających lepszemu żywieniu dzieci poprzez udoskonalone strategie polityczne, koordynację krajowych planów i strategii dotyczących żywienia z programami darczyńców oraz zarządzanie i odpowiedzialność względem obywateli; zachęca do nadania większej przejrzystości budżetom krajów rozwijających się, np. poprzez monitorowanie budżetu, tak by można było lepiej ocenić liczbę i jakość projektów dotyczących niedożywienia;
26. podkreśla, że konieczne są ulepszone i skoordynowane dane dotyczące niedożywienia i niedoboru mikrośladników odżywczych, aby można było lepiej wspierać programy interwencyjne oraz zapewniać ukierunkowane i przemyślane wsparcie zainteresowanym krajom;
27. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o uruchomienie długoterminowych inwestycji i zasobów finansowych na rzecz żywienia we współpracy z różnymi podmiotami, takimi jak agencje ONZ, G8/G20, kraje wschodzące, organizacje międzynarodowe i pozarządowe, instytucje akademickie, organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz sektor prywatny, a także wzywa do uczynienia z żywienia priorytetu dla finansowania innowacyjnego;
28. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów i parlamentom państw członkowskich oraz Stałemu Komitetowi ONZ ds. Żywności.
-